

Lehtonen, Hilka et al. 2008. *Asuttaisiinko toisin? Kaupunkiasumisen uusia konsepteja kartoittamassa*. Toim. Markku Norvasuo. Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen julkaisuja B 95. Espoo: Teknillinen korkeakoulu, Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus.

ISBN 978-951-22-9652-1

Tilaukset / requests: *ytk-tilaus at hut.fi*

Tiivistelmät kirjoituksista / Abstracts of the contents:

Pasi Mäenpää: *Avara urbanismi. Yritys ymmärtää suomalainen kaupunki toisin.*

Tiivistelmä

Pyrin muuttamaan suomalaisen kaupungin itseymmärrystä eli tapaa, jolla ajattelemme kaupunkijamme ja niiden kehittämistä. Käänän ympäri ajattelutavan, jonka mukaan suomalainen kaupunkikulttuuri on lyhyttä, ohutta ja heikkoa esittämällä, että tämä ajattelutapa itse on peräisin kaupungista. Kehitän käsitettä avara urbanismi, jolla tarkoitan kaupungin ymmärtämistä laajasti moniasteisina ja monimuotoisina kaupunkilaisuuksina ja kaupunkimaisuuksina. Tältä pohjalta täsmennän kriittisesti asumisen monimuotoistumista, kulutuksellistumista, preferenssejä ja itsemääräämisoikeutta koskevia tutkimuskeskusteluja. Keskustelen siitä, missä määrin nämä aiheuttavat kaupungin hajautumista, sekä siitä, missä määrin ja millä tavoin kaupunkirakenteen tiivistäminen on mahdollista. Lopuksi sovellan avaran urbanismin ajattelutapaa muotoilemalla metropolialueelle kolme asumisen kehittämisen kontekstia ja neljä mahdollista asumiskonseptia kansainvälisten esimerkkien pohjalta.

Abstract

The article aims at changing our comprehension of the Finnish cities and how we develop them. In Finland we tend to see our urban culture as short, thin and weak. The characterisation derives both from comparison to the European urbanity and as against to the significance of nature in the Finnish culture. My idea is to turn this customary self-understanding upside down by arguing that the reasoning itself originates from urbanity. This leads to conceptualisation of wide urbanism, by which I mean comprehending the city as consisting of diversified milieus and ways of life without domination of a certain type of urbanity. From this viewpoint, I criticise and elaborate discourses of diversity of housing, housing as consumption, housing preferences, and the inclination of sovereignty in housing. How do these actually contribute to the urban sprawl? How should we proceed with the densification of our cities? The article ends up by proposing three urban contexts for the development of the Helsinki metropolitan region, and four new housing concepts elaborated from some European examples.

Markku Norvasuo: *Asumiskonseptien ulottuvuuksia.*

Tiivistelmä

Artikkelissa ei määritellä asumiskonseptin käsitettä täsmällisesti, koska sen merkitys ilmenee yleensä käyttöyhteydestä. Usein asumiskonseptilla kuitenkin viitataan johonkin uuteen ja innovatiiviseen keskimääräisen tai tavanomaisen vastakohtana. On mahdollista ajatella kolmea

erilaista käyttötarkoitusta: asumiskonseptia 1) ongelmanratkaisun metaforana ja tavoitteena, 2) ratkaisujen kuvauksena ja 3) uusina toimintatapoina. URBAAn kaltaisessa monialaisessa hankkeessa asumista on tarkasteltava monesta näkökulmasta: jokapäiväisen elämän mahdollistajana, suunnittelun kohteena ja vielä rakentamisen ja palvelujen liiketoimintana. Lisäksi asumisella on oma historiansa (suurin osa asutokaupasta koskee vanhoja asuntoja), ja se on utopioiden ja nostalgian kohde. Kaupunkirakenteen ja asuntojen suhde eri mittakaavatasoilla on tärkeä, eikä asumisen ongelmaa voi erottaa kaupungin ongelmasta. Lisäksi tarkastellaan joitakin vallitsevia ideoita, jotka olivat nähtävissä jo 1920-luvun modernismissä; paikallisen ja kansainvälisen suhdetta sekä kysymystä asumisen vaihtoehtojen lisäämisestä. Samoin luetellaan usein toistuvia asumista koskevia kaupunkisuunnittelun projekteja, esimerkiksi entisten satama-alueiden rakentamista. Lopuksi esitetään avoin monen mittakaavatasoisen konseptirakenne käytännön tarkoituksia varten.

Abstract

The term housing concept is usually understood intuitively. Therefore an exact definition of housing concept is not given in this paper. However, often the term is used when something new and innovative is looked for, as an opposite to conventional or mediocre. In this way it is possible to consider three purposes: concepts as 1) metaphors and goals of problem solving, 2) descriptions of final solutions and 3) new practices. In a cross disciplinary project such as URBA, dwelling must also be seen from different perspectives: as an enabler of everyday living, as an object of design, but also as building and service businesses. Besides, dwelling and housing have their own history (most apartments in the market are second-hand), and they are objects of our utopian and nostalgic desires. The relation of city structure and housing on different scales is important, and the problem of housing cannot be separated from the problem of the city. The paper further discusses some current ideas already present in early 1920s modernism, the relation between local and international, and the diversification of housing options. Some frequent housing-related urban projects are described, such as the use of previous harbour waterfronts. Finally, an open and gradually scalable housing concept structure is suggested for practical purposes.

Mervi Ilmonen ja Jukka Hirvonen: *Avainryhmien asuminen pääkaupunkiseudulla.*

Tiivistelmä

Tarkastelemme artikkelissa kaupunkia eri ryhmien asuinpaikkana, kohteena erityisesti uudessa kaupunkikäsitteessä tärkeinä pidetyt ammattiryhmät. Pohdimme kansainvälisen ja kotimaisen keskustelun pohjalta, miten kaupunkilaisia on määritelty, miksi heidän asumisestaan on tullut uudelleen kiinnostavaa, miksi juuri ”avainryhmistä” on tullut kaupunkiasumista määritteleviä, mitä avainryhmiä on ja onko käsite hyödyllinen kaupunkipolitiikassa. Empiirisessä luvussa tarkastelemme urbaanisuutta ja eräiden ”avainryhmien” asumisen alueellista sijoittumista tilastoaineistojen perusteella. Tilastoaineisto on valtakunnallinen, mutta tässä artikkelissa kuvailemme erityisesti pääkaupunkiseudun kuntia Helsinkiä, Vantaata ja Espoota.

Tarkastelemistamme ryhmistä tietotekniikka- ja taideammattilaiset suosivat urbaaneja, keskeisiä alueita lähellä työpaikka- ja palvelukeskittymiä. Sairaanhoidtajien, hoitotyöntekijöiden ja suojelualojen ryhmässä sairaanhoidtajien asuminen jakautuu melko tasaisesti seudun eri puolille, kun taas hoitotyöntekijöitä asuu varsinkin runsaan ARA-vuokra-asuntokannan alueilla.

Rakennustyöntekijät suosivat pääkaupunkiseudun reunaosia ja kehyskuntia. Lapsiperheitä asuu Helsingin kantakaupungissa suhteellisesti vähemmän kuin muualla seudulla, mutta alue ei ole tyhjenemässä lapsiperheistä, vaan lasten väestönosuus on pysytellyt jo pitempään suunnilleen samalla tasolla. Tulosten perusteella asuminen näyttää pääkaupunkiseudulla jossain määrin erilaistuvan ammattiryhmien mukaisesti. On kuitenkin vaikeaa sanoa, mistä erilaistuminen johtuu:

onko kysymys elämäntapavalinnoista, ammatillisista suuntauksista, ulkoisista ehdoista ja pakoista vai useampien tekijöiden yhteisvaikutuksesta.

Abstract

In this article, we are scrutinising different professional groups and their housing patterns in Helsinki Metropolitan Area. We are especially interested in “key groups” who are considered to be important makers of a successful city in the new urban policy, also called new conventional wisdom (NCW). Firstly, we discuss how urbanites have been defined and why housing has again become an interesting issue. Secondly, we explore whether “key group” is a useful concept and what implications using the concept has. This part is based on the international and national discussions on the issue. In the statistical part (chapter two) the key groups and their housing are analysed. The key groups were defined here as workers in ICT, art and design, nursing, construction, police and fire and rescue services. The statistical data is nationwide, but at this phase only the cities of Helsinki, Vantaa and Espoo are examined.

ICT and art professionals preferred urban areas close to workplaces and services. Nurses were residing rather evenly on the whole region. Less skilled nursing workers lived on especially on areas where social rental dwellings were concentrated. The construction workers favoured the edges of the area. Families with children are fewer in the Helsinki inner city than in the rest of the region, but the area is not emptying of families with children. The amount of children in the inner city has remained on the same level for a longer time. According to the results housing seems somewhat to differentiate according to the professions. However, it is difficult to say what the causes of this differentiation are: life styles, profession, outer conditions and forces or all these factors together. Subsequently, we aim to explore these relationships further.

Karin Krokfors: *New Housing Concepts for Sustainable Evolution of Housing.*

Abstract

The housing concept that establishes the built environment can be approached from a number of different angles and interpreted in numerous ways. It is a multifaceted concept that comprises interlinked spatio-physical, functional, social as well as cultural aspects. However, the concept can only be evaluated in accordance with the actual everyday physical environment and with its ability to become meaningful to the inhabitants, society and sustainable development. This article approaches the concept of housing from the point of view of design and implementation; from the basis of which the concepts are formed and from the subsequent challenges in the delivery of new housing. The focus is on the potential of innovation and visionary thinking, within the tight grip of the existing delivery processes, which, in this context, are understood as processes from the planning stage to the final realization of housing. The article argues for the need of a paradigmatic shift in housing design, and in particular, it emphasizes the link between the flexibility of housing and the sustainability of building, and, furthermore, it assesses the affects of this paradigmatic shift on these processes. The article examines this by reflecting the two different systems in Finland and in Britain. It is based on research work carried out at University College London, Bartlett School of Planning and on a number of focused interviews of actors in these processes in London, in 2008.

Tiivistelmä

Suunnittelu, joka tuottaa tai vaikka vain toteuttaa olemassa olevan asumiskonseptin, on aina suhteessa asuintypologiaan ja aluerakenteen ominaisuuksiin sekä laatuun. Artikkelin keskittyy niihin tavoitteisiin ja ratkaisuihin, joita asuntotuotantoprosesseille tulisi asettaa, niin että ne palvelisivat asukkaan tarpeita, toiveita sekä elämäntapoja. Näkökulma laajenee myös kestävästä kehityksestä

tavoitteisiin ja siinä erityisesti ajalliseen kestävyYTEEN, johon vaikuttavat myös sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät. Artikkelissa esittelen kehittämäni typologisen joustavuuden käsitteen. Tavoitteena on asuintypologia, joka mahdollistaa asukkaansa ja tulevien asukkaidensa elämäntavat ja niiden muutokset sellaisenaan. Asunto voi olla joustava, vaikka sitä ei muunneltaisikaan.

Typologisesti joustavassa asuinrakenteessa keskitytään toimintojen sijoittelun sijasta asunnon organisoituvuuden tarkasteluun. Myös asunnon käsite on tarkastelun kohteena. Hierarkkinen toteutusprosessi, joka pitää sisällään ajatukseen tulevaisuuden jonkinasteisesta ennustettavuudesta, ei seuraa kompleksista yhdyskuntarakennetta ja sen dynamiikkaa. Tuotantoprosessilla tarkoitetaan tässä yhteydessä koko prosessia aina kaavoituksesta toteutettuihin kohteisiin. Typologisesti joustavan tilan tavoitteena on tilan ja kaupunkirakenteen itseorganisoituvuus. Se luo mahdollisuuden kaupunkirakenteen luonnolliseen kehittymiseen ja elävyyteen nopean reaktiokykyä vuoksi, joka kohdistuu tilallisesti erityisesti asuintilaan ja sen rajapintaan kaupunkirakenteen kanssa. Työtilat ynnä muut ennustamattomat yhteiskunnalliset muutokset tuovat uuden ulottuvuuden suunnitteluun, jonka merkitys entisestään korostuu. Mahdollisuus laajenevaan ja kutistuvaan asuntoon rakennuksen sisällä auttaa elämisen joustavuuden lisäksi myös rakentamistapahtumaa ja rakennuttajia. Asukasprofiilia ei tarvitse määrittää liian aikaisin, jolloin rakentaminen joustaa myös markkinatilanteiden mukaisesti. Tarkastelun kohteena on erityisesti aikaa kestävä, laadukkaan ja joustavan asuntorakenteen muodostumisen mahdollisuus asunto- ja aluesuunnittelun paradigmaattisen muutoksen avulla, joka heijastuu myös tuotantoprosesseihin ja niitä ohjaaviin rakennusmääräyksiin sekä asuntopolitiikkaan.

Artikkeli pohjautuu tutkimusjaksoon Lontoossa, UCL Bartlett School of Planningissä ja tarkastelee prosesseja suomalaista ja brittiläistä asuntotuotantosysteemiä toisiinsa heijastaen.

Terttu Nupponen: *Omatoiminen kerrostalorakentaminen.*

Tiivistelmä

Artikkeli kartoittaa omatoimista ja ryhmärakentamista ja -rakennuttamista Suomessa sekä saksalaisia Baugemeinschafteja. Tarkasteltavina on ensinnäkin suomalaisia kaupunkimaisia ryhmärakennuttamisen hankkeita ja tapauksia uusien asukkaiden hartiapankkityöstä Asuntosäästäjät ry:n rakennustyömailla Keski-Vuosaassa 1950–60-luvulla ryhmärakennuttamishankkeisiin, Loppukiri-taloon, Arabianrannan uus-loft-taloon ja Tampereen Vaski-koteihin. Toisena aiheena ovat Baugemeinschaftit ja muiden asuinyhteisöjen ryhmärakennuttamiskäytännöt Saksassa – etenkin Hampurin kokemusten pohjalta. Artikkeli pohjustaa jatkotutkimusta yhteistoiminnallisuudesta suomalaisessa asuntorakentamisessa.

Abstract

This article covers the voluntary, non-profit self help and group building communities and practices in Finland and in Germany. First theme are the urban Finnish group building projects from the 50s and 60s, the saver's movement organisation "Asuntosäästäjät ry." in current eastern Helsinki in the Middle Vuosaari, the house of senior citizen of "Loppukiri", the new-loft Tila house in Arabianranta in Helsinki and the house of senior citizen in the Vaski homes in Tampere. Second theme are the group building communities of German "Baugemeinschaft" and the group building practices of other housing communities in Germany, especially on the basis of the experiences in housing communities in Hamburg. This article outlines the basis for the follow-up research on the collaborativeness in the Finnish residential construction.

Maarit Lapinleimu: *Pikkukauppoja ja pyöräteitä.*

Tiivistelmä

Helsingissä asuvat akateemisesti koulutetut pikkulapsettomat naiset ovat merkittävä kaupunkiasukkaiden ryhmä. He käyttävät kaupallisia ja kulttuuripalveluja ja haluavat viettää vapaa-aikansa itselleen mielekkäällä tavalla. Olisi kiinnostavaa tietää, miten juuri tämä ryhmä haluaa asua, koska usein tulee tunne, että pienten kaupunkilaisryhmien ääni ei kuulu suurten massojen omakotitalohaaveiden takaa. Selvitin asiaa teemahaastatteluin ja valokuvin. Haastatteluissa selvisi, että haastatellut naiset tosiaan haluavat asua kaupungissa, mutta yllätyksenä tuli heidän pyrkimyksensä rakentaa pikkukaupungin puitteet suuren kaupungin sisälle. He toivovat koko päivittäisreviirinsä työpaikkaa myöten mahtuvan kävelymatkan päähän kotoa. Lähellä kotia sijaitsevia erilaisia kaupallisia päivittäispalveluja he pitävät hyvin tärkeinä.

Abstract

Highly educated childless women living in Helsinki are a remarkable group of city inhabitants. They use commercial and cultural services and wish to spend their leisure time in a meaningful way. It is therefore interesting to know better, how these women like to live. Often it seems that only the demands of family households have been recognised, and the alternative ways of living are less known. I have interviewed a group of academic women living in Helsinki. The sessions included a walking and photographing tour. I found out that these women really like to live in a big city, but also that they would rather create the surroundings of a small town inside it. They prefer walking when going to work, shopping and other activities. They also tend to favour nearby services very highly.

Kirsi Rantama: *Osuuskuntarakentamista Zürichissa.*

Tiivistelmä

Osuuskuntarakentaminen Zürichissä sai alkunsa 1907, jolloin Zürichin kaupunki teki poliittisen päätöksen yleishyödyllisen asuntotuotannon tukemisesta. Lähtökohtana oli sekä kaupunkia että asuntoja koskeva kritiikki epätyytyttäviä asuinolosuhteita kohtaan. Kaupungin päätehtäväksi tuli rakennusmaan hankkiminen ja osoittaminen yleishyödyllistä asuntorakentamista varten sekä yksityisesti perustettujen yleishyödyllisten rakennusosuuskuntien tukeminen.

Kraftwerk1:n sanotaan olevan Zürichin innovatiivisin asuintaloprojekti. Vuonna 1995 perustetun osuuskunnan tarkoituksena oli yhdistää moderni urbaani elämä ja sosiaaliset sekä ekologiset tavoitteet. Vuonna 2001 valmistunut kooltaan merkittävä projekti tarjoaa asunnot noin 240 asukkaalle ja työtilat 90 työntekijälle.

Dreieck on esimerkki urbaanista täydennysrakentamisesta, jossa lopputuloksena on arkkitehtonisesti monimuotoinen uuden ja vanhan taidokkaasti yhdistävä kokonaisuus. Asukkaiden perustaman yhdistyksen tarkoituksena oli pelastaa 1800-luvulta peräisin oleva asuinkortteli. Nuorten pienien osuuskuntien kuten Kraftwerk1 ja Dreieck ohella Zürichin innovatiiviseen osuuskuntarakentamiseen on osallistunut myös joukko suuria vanhoja ammattimaisesti toimivia osuuskuntia, joissa sukupolven vaihdos on muuttanut asenteita. Näiden osuuskuntien tuotannossa avaintekijä ei enää ole pelkästään yhteisöllisyys, vaan arkkitehtuuriin vaikuttavat myös muut tavoitteet.

Abstract

The paper describes co-operational housing projects in Zurich, Switzerland, starting from year 1907 and the municipality started supporting private co-operational bodies. Three projects are described in detail: Kraftwerk1, Dreieck and Regina Kägi-Hof, all of them of its own kind.

Tuomas Ilmavirta: *Kaupunkiasuminen ja gentrifikaatio. Pasilan konepaja-alueen muutoksen tarkastelua.*

Tiivistelmä

Artikkeli kartoittaa urbaania asumista Pasilan konepaja-alueen rakentamisen tapauksessa. Kenelle uusia kaupunkiasuntoja rakennetaan ja minkälaisia arvoja kaupunkimaisen asumisen rakentamisessa painotetaan? Aiemmin Valtion Rautateiden käytössä ollut konepaja-alue Helsingin itäisessä kantakaupungissa ollaan muuttamassa uuteen käyttöön, asunnoiksi ja toimitiloiksi. Konepajan rakentamiseen liittyy useita urbaanin asumisen kannalta erityisiä ja kiinnostavia näkökulmia: rakennettava alue on poikkeuksellisen suuri ja se sijaitsee kantakaupungissa tiiviin kaupunkirakenteen keskellä; alueella on suojelluksi määriteltyä historiallisesti merkittäviä rakennuksia, joissa toimii tällä hetkellä tilapäisvuokralaisina muun muassa kulttuuritoimijoita; alueella on yksityinen maanomistaja, ja yksityinen rakennusliike YIT kehittää ja rakentaa uutta asuin- ja toimitila-alueita. Aluetta myös brändätään voimakkaan urbaaneilla mielikuvilla. Kirjoituksessa tarkastellaan Konepajan asuinalueen rakentamista niin rakennuttajan kuin kaupunginkin esille nostamien näkökohtien valossa. Käyttötarkoituksen muutosta peilataan kansainväliseen keskusteluun kaupunkiasumisesta ja gentrifikaatiosta.

Abstract

This article studies the regeneration process of Pasila engineering works. An industrial area, located in the eastern part of the Helsinki city centre was formerly occupied by the Finnish National Railway Company. Now the site is being transformed into a mixed-use area containing housing, offices and retail space. Whom is new urban housing targeted to? What kind of values are emphasised when building new urban living environments? There are several interesting aspects involved in the regeneration of the Konepaja area: the site is unusually large and it is surrounded by dense urban fabric; in the area, there are conserved buildings which are temporarily occupied by cultural entrepreneurs; the plot is owned by a private landowner and a single construction company is developing the whole area. The forthcoming housing and retail area is being marketed by using, in Finnish perspective, exceptionally urban imagery. This article reviews the developing and branding of the Konepaja housing area through the viewpoints brought up by the developer as well as the planners. Regeneration process is studied in the context of discussion on urban housing and gentrification.

Inari Aaltojärvi: *Koti tulevaisuuden konseptina.*

Tiivistelmä

Mikäli tulevaisuuden teknologioiden, erityisesti älykotien, halutaan sopivan saumattomasti ihmisten arkeen ja koteihin, tulee suunnittelu aloittaa siitä mitä tiedetään tämän päivän kotikäsitteestä, kodinteknologioista ja ihmisten suhteesta niihin. Artikkelini pääkysymys liittyy kodin ja teknologian väliseen suhteeseen. Aluksi esittelen erilaisia näkemyksiä siitä, mikä koti on, ja mitkä asiat kodin muodostumiseen vaikuttavat. Tämän jälkeen käsittelen ihmisten suhdetta nykyisiin kodinteknologioihin ja tarkastelen, minkälaisia merkityksiä ihmiset niille antavat ja minkälaiset

kulttuuriset, ideologiset ja normatiiviset reunaehdot tähän merkityksenantoon vaikuttavat. Lopuksi yhdistän nämä kaksi erilaista kotikeskustelua toisiinsa ja kysyn, miten kodin eri elementit ja kodinteknologia suhteutuvat toisiinsa. Onko älykäs, teknologinen koti varteenotettava asumisvaihtoehto tulevaisuudessa, ja jos on, niin minkälaisilla ehdoilla?

Abstract

If we want future domestic technologies, especially smart homes, to fit users' everyday routines and home environments, I argue that the starting point in the design should be the knowledge of today's homes, domestic technologies, and people's relationships with them. This article focuses on the connection between home and domestic technologies. First I introduce different views on the concept of home and contemplate various elements that contribute to the notion of home. Subsequently I address people's relationship with existing domestic technologies and consider meaning making processes in terms of these devices, and different cultural, ideological and normative conditions that affect this meaning making. Finally I combine these two home discussions and ask how various elements of home and domestic technologies relate to each others. Is smart, technology-filled home potential housing concept in the future, and if it is, what kinds of design factors should be acknowledged?

Raine Mäntysalo ja Sari Puustinen: *Kohti urbaanin asumisen konseptien yhteiskehittelyä.*

Tiivistelmä

Artikkelissa hahmotellaan toiminnan teoriaan ja kehittävään työntutkimukseen perustuvaa lähestymistapaa kaupunkimaisen asumisen konseptien kehittelyyn monitoimijaisena yhteistyönä. Asuntotuotannon toimintamallien kehittymistä tarkastellaan soveltaen Victorin ja Boyntonin yleistä teoriaa työn ja tuotannon historiallisista kehitysvaiheista. Uutena asuntotuotannon kehitysvaiheena tunnistetaan asumiskonseptien yhteiskehittely. 'Solmutyöskentelyn' ja 'rajaesineen' käsitteiden kautta yhteiskehittelyä luonnehditaan solmutyöskentelynä, jossa uudet asumiskonseptit kehkeytyvät eri sosiaalisten maailmojen ja asiantuntija–asiakas-suhteiden raja-aidat ylittävinä yhteisinä rajaesineinä. Tähän liittyvät metodologiset näkökohdat kytketään URBA-hankkeessa tehtävään kehittäytyöhön, joka kohdistuu hankkeessa jo alustavasti hahmoteltuihin asumiskonsepteihin. Tämän kehittälyprosessin vaiheet kuvataan soveltaen ekspansiivisen kehittämissyklin ideaalimallia.

Abstract

The article outlines an approach to multi-actor cooperative development of urban housing concepts, drawing on activity theory and developmental work research. Victor & Boynton's general model on the historical phases in the development of work and production is discussed, and further related to the development of housing production. As an emerging phase, co-coordination of housing concepts is brought up. With related concepts, 'knot-working' and 'boundary object', the activity of co-coordination is elaborated as knot-working orientated towards an emerging concept as a mutual boundary object across different social worlds and expert-client boundaries. The methodological implications of this approach to the future co-coordination of housing concepts, tentatively identified in the URBA project, are then discussed. The stages of this process are described by using the cycle of expansive learning as an idealized model.

Kirjoittajat ja yhteystiedot / Authors and contact information

(Huom. sähköpostiosoitteessa at-merkki on korvattu merkillä ? roskapostin välttämiseksi)

Inari Aaltojärvi YTM, tutkija
Tampereen yliopisto, Sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos
044 331 7004 inari.aaltojarvi ? uta.fi

Jukka Hirvonen VTM, tutkija
Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus
(09) 451 3950 jukka.hirvonen ? tkk.fi

Tuomas Ilmavirta VTM, tutkija
Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus
(09) 451 2148 tuomas.ilmavirta ? tkk.fi

Mervi Ilmonen VTL, senioritutkija
Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus
044 525 2822 mervi.ilmonen ? tkk.fi

Karin Krokfors tekn.lis., arkkitehti
Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus
Arkkitehtitoimisto Karin Krokfors Oy
040 504 0442 ark ? karinkrokfors.fi

Maarit Lapinleimu YK
Teknillinen korkeakoulu
050 465 9938 maarit.lapinleimu ? tkk.fi

Hilkka Lehtonen professori
Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus
040 756 1299 hhlehtonen ? kolumbus.fi

Pasi Mäenpää VTT, tutkija
Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus
(09) 191 24 615 pasi.maenpaa ? helsinki.fi

Raine Mäntysalo johtaja, professori
Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus
050 359 4199 raine.mantysalo ? tkk.fi

Markku Norvasuo arkkit., dipl.ins., tutkija
Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus
040 515 1100 markku.norvasuo ? tkk.fi

Terttu Nupponen YTT, tutkija
Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus
050 529 5414 terttu.nupponen ? tkk.fi

Sari Puustinentekn.tri (arkkit.), tutkijatohtori
Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus
050 522 4182 sari.puustinen ? dnainternet.net

Kirsi Rantama arkkitehti
Helsingin kaupunki, kaupunkisuunnitteluvirasto
(09) 310 37207 kirsi.rantama ? hel.fi